

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian Opiskeluhoitosuunnitelma

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian johtajan päätös 26/2023. Suunnitelma vahvistettu 11.9.2023 ja päivitetty 24.9.2025

Sisällysluettelo

Lukijalle ja käyttäjälle	2
1 Opiskeluhoolto	3
1.1 Opiskeluhooltoja ohjaavat suunnitelmat ja siihen vaikuttava lainsäädäntö	3
2 Opiskeluhoollon organisoituminen	4
2.1 Alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä	5
2.2 Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon ohjausryhmä	5
2.3 Toimipistekohtaiset yhteisölliset opiskeluhoolloryhmät.....	6
2.4 Tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen, MAR).....	7
3 Opiskeluhoollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat palvelut sekä tietopohja	7
3.1 Opiskeluhoollon palvelut	9
3.2. Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut.....	9
3.3 Opiskeluterveydenhuollon palvelut.....	10
4 Yhteisöllinen opiskeluhoolto.....	11
5 Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisuuden, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämiseksi	12
5.1 Pelastusorganisaatio.....	13
5.2 Opiskeluhoollosta tiedottaminen	13
5.3 Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet.....	13
6 Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	14
7 Yhteistyö ja osallisuus opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa	16
7.1 Opiskelijakunnat	16
7.2 Oppilaitoksen ja huoltajien välinen yhteistyö	16
7.3 Huoltajille tiedottaminen	17
8 Yksilökohtainen opiskeluhoolto.....	17
8.1 Tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja selvittäminen.....	18
8.2 Opiskeluhoollotietojen laatiminen ja säilytys	18
8.3 Opiskelija-asuntola.....	19
8.4 Ohjaus ja tuki kurinpitovierasta tai opiskeluoikeuden peruuttamisen yhteydessä.....	20
9 Muut nuorten palvelut	20
9.1 Päihde- ja mielenterveyspalvelut.....	20
9.2 Sosiaalipalvelut.....	21
9.3 Nuorisotoimi ja ohjaamo.....	22
9.4 Etsivä nuorisotyö	22
9.5 Poliisi	22
9.6 Seurakunta	22
9.7 Kolmannen sektorin palvelut	23
10 Omavalvonta.....	23
11 Opiskeluhoollon kehittäminen	24
12 Liitteet	25

Lukijalle ja käyttäjälle

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradiassa opiskeluhoillon palveluilla edistetään opiskelijan oppimista ja opiskelun joustavaa sujumista, hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia. Opiskeluhoillon tavoitteena on taata jokaiselle Gradian opiskelijalle hyvinvoiva, turvallinen ja terveellinen opiskeluympäristö.

Gradiassa opiskeluhoiltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoiltona. Lisäksi opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhoiltoon.

Opiskeluhoiltosuunnitelma koskee ammatillisen koulutuksen perustutkintokoulutuksen, tutkintoon valmentavan koulutuksen (TUVA), aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opiskelijoita. Suunnitelmaan on kirjattu keskeiset sisällöt ja periaatteet. Suunnitelma sisältää myös opiskeluhoillon asiakirjat kuten opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma (liite 1), ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetarkastukseen (liite 2), suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä (liite 3), kriisisuunnitelma (sisältää toimintaohjeen opiskelijoita ja henkilöstöä koskeviin kriisi-, väkivalta- ja onnettomuustilanteisiin, (liite 4) ja varhaisen puuttumisen mallit (liitteet 5 huoliprosessi & 6 toivoprosessi).

1 Opiskeluhoolto

Opiskeluhooltoon sisältyvät opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhooltoa toteutetaan ensisijaisesti ennalta ehkäisevänä oppilaitoksen yhteisöllisenä opiskeluhoollona sekä tarvittaessa opiskelijan yksilökohtaisena opiskeluhoollona.

Opiskeluhoolto toteutetaan yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Palveluista on muodostettu opiskelijoiden kannalta toimiva palvelukokonaisuus, jolla varmistetaan tuen ja avun oikea-aikaisuus.

Gradiassa opiskeluhoollon tavoitteena on edistää ja ylläpitää opiskelijoiden oppimisvalmiuksia, hyvää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia ja kehittää niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa opiskeluyhteisössä. Ehkäistä syrjäytymistä ja opiskeluun liittyviä muita ongelmia.

Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijan ongelmien ja oppimisvaikeuksien varhaista tunnistamista ja niihin puuttumista sekä estää koulutuksen keskeyttämistä. Lisäksi tavoitteena on turvata oppilaitoksen toimintakyky fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa.

Ammatillisessa koulutuksessa opiskeluhoollolliset tukitoimenpiteet kirjataan Wilman HOKS:iin (henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma). Lukiokoulutuksessa opiskelijan ohjauksen seurantalomakkeille Wilmaan (RO ja opinto-ohjaaja). Yksilökohtaisesta monialaisesta asiantuntijaryhmän palaverista kirjataan tiedot opiskeluhoollotkertomukseen. Asiakirjat päivittyvät koko opintojen ajan.

Opiskelijahuollon keskeiset periaatteet ovat tarvelähtöisyys, välittäminen, moniammatillisuus ja säännöllisyys.

1.1 Opiskeluhoolltoa ohjaavat suunnitelmat ja siihen vaikuttava lainsäädäntö

Opiskeluhoollon suunnittelua, toteuttamista sekä arviointia ohjaavat useat ajantasaiset lait ja säädökset.

Näitä ovat:

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/ 2013
- Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet ja tavoitteet, sekä opiskeluhoolltosuunnitelman laatiminen ammatillisessa koulutuksessa, määräys 1105/2022
- Lukiolaki 714/2018 ja laki ammatillisen koulutuksesta 531/2017
- Terveystenhoolltolaki 1326/2010

- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015
- Laki ammatillisen koulutuksen muuttamisesta 164/2022
- Nuorisolaki 1285/2016
- Oppivelvollisuuslaki 1214/2020
- Lastensuojelulaissa säädetyt velvoitteet 417/2007
- Terveystieteidenhuoltolaki 1326/2010
- Työturvallisuuslaki 738/2002
- Sosiaalihuoltolaki 1301/2014
- Laki tupakkalain muuttamisesta (251/2025)
- Lisäksi julkisuuslaki 621/1999, henkilötietolaki 523/1999 ja sähköisen viestinnän tietosuojalaki 516/2004 ovat tärkeitä yleislakeja opiskeluhuollossa.

Keskeiset opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaavat suunnitelmiä ovat

- 1) Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä, alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma
- 2) Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian opiskeluhuoltosuunnitelma

2 Opiskeluhuollon organisoituminen

Toimiva opiskeluhuolto edellyttää moniammatillista yhteistyötä. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat lain mukaan alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä, kuntatasoinen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä, monialainen koulutuksenjärjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmä, oppilaitos / toimipiste kohtaiset yhteisölliset opiskeluhuoltoryhmät (= Hyry-ryhmä) sekä tapauskohtaisesti koottavat monialaiset asiantuntijaryhmät. Jokaisella opiskeluhuoltoryhmällä on omat tehtävänsä ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

gradia.fi

2.1 Alueellinen opiskeluhoollon yhteistyöryhmä

Yhteistyöryhmä toimii hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien yhteistyöelimenä.

- Hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyöryhmä
- Lakisääteiset tehtävät

Monialaisilla opiskeluhoollon ohjausryhmillä vahvistetaan Gradian järjestäjätasosta opiskeluhoollon suunnittelua, kehittämistä sekä opiskeluhoollon kytkemistä osaksi toiminnan ja talouden strategista suunnittelua.

2.2 Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoollon ohjausryhmä

Gradialla on kuntayhtymän johtajan nimeämä opiskeluhoollon ohjausryhmä. Ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista on päätetty yhteistyössä opiskeluhoollon palveluja tuottavien tahojen kanssa. Ryhmässä on oppilaitoksen, opiskeluterveydenhuollon, opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä huoltajien ja opiskelijoiden edustajia. Opiskeluhooltoryhmässä on linjattu, että tarvittaessa kutsutaan muiden toimialojen ja järjestöjen edustajia asiantuntijoiksi. Opiskeluhooltoryhmää johtaa ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen nimeämät puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Ryhmän tehtävänä opiskeluhuollon yleinen suunnittelu, kehittäminen, ohjaus ja arviointi koulutuksen järjestäjä kohtaisesti. Ryhmän tehtävissä painottuvat terveyttä ja hyvinvointia edistävä ja ongelmia ehkäisevä toiminta koko opiskeluyhteisön tasolla.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhuollon ohjausryhmän keskeiset tehtävät ja vastuut ovat:

- vastaa Gradian opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista säädösten ja normien mukaisesti.
- suunnittelee ja toteuttaa koulutuskuntayhtymä Gradian opiskeluhoitoa hyvinvointialueen alueellisen opiskeluhoitosuunnitelman linjausten mukaisesti.
- päivittää Gradian opiskeluhoitosuunnitelman.
- varmistaa yhteisöllisen opiskeluhoollon kuten opiskeluympäristön ja -yhteisön terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin.
- käsittelee kouluterveyskyselyn oppilaitostuloksia ja muita koulua koskevien tutkimusten tuloksia.

2.3 Toimipistekohtaiset yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät

Gradian toimipisteissä toimii yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät, ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen hyvinvointiryhmät eli Hyry-ryhmät. Ne toteuttavat yhteisöllistä opiskeluhoitoa vuosittain laatimiensa vuosikellon ja tavoitteiden mukaisesti.

Opiskeluhoitoryhmässä keskustellaan vuosittaisista yhteisistä teemoista ja jaetaan hyviä käytäntöjä toiminnasta.

Hyry-ryhmissä asioita käsitellään yhteisöllisellä tasolla. Ryhmistä, luokista ja yhteisöstä keskustellaan esimerkiksi ilmapiirin, työrauhan, kiusaamisen, hyvinvoinnin, terveyden, terveystottumusten tai osallisuuden näkökulmista. Hyry-ryhmissä ei käsitellä yksittäistä opiskelijaa koskevia asioita, voi työskentelyyn osallistua myös oppilaitoksen ulkopuolisia yhteistyökumppaneita käsiteltävän asian edellyttämällä tavalla. Ryhmiin kutsutaan yhteisön kannalta muita tärkeitä toimijoita kuten huoltajien sekä eri toimialojen ja viranomaisien (mm. kulttuuri-, nuoriso-, liikuntatoimi, poliisi) sekä järjestöjen ja seurakunnan edustajia.

Hyry-ryhmien kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista on päätetty yhteistyössä opiskeluhoollon palveluja tuottavien tahojen kanssa. Toimipisteiden ryhmissä on opiskelijoiden, henkilöstön, opiskeluterveydenhuollon, psykologipalvelujen ja kuraattoripalvelujen edustajia. Toimipistekohtaiset ryhmät

- toimivat toimipistekohtaisina yhteisöllisinä opiskeluhoitoryhminä
- vastaavat Gradian opiskeluhoollon toteuttamisesta ja arvioinnista säädösten ja normien mukaisesti omalla toimipisteellään.
- suunnittelevat ja toteuttavat vuosittain Gradian opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti toimipisteelleen tavoitteet yhteisöllisen opiskeluhoitotyön toteuttamisesta

2.4 Tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen, MAR)

Yksittäisen opiskelijan tukemiseksi kootaan tarvittaessa tapauskohtaisesti monialainen asiantuntijaryhmä.

Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaa tarvittaessa se opiskeluhuollon tai oppilaitoksen henkilökunnan edustaja, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmään kuuluu kulloisenkin tarpeen mukaan joitakin seuraavista henkilöistä: terveydenhoitaja, lääkäri, kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja, opiskelijan ryhmänohjaaja, erityisopettaja, asuntolaohjaaja tai muu opiskelijan kannalta keskeinen opettaja. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä jäseniä vain opiskelijan tai hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Yksilökohtaisesta opiskeluhoitotyöstä sekä yhteisistä menettelytavoista, koskien opiskeluhoitopalveluiden toteuttamista, asiantuntijaryhmän työskentelyä, opiskelijan itsenäistä asemaa asiakkaana, työstä tehtäviä kirjauksia sekä tiedonsiirtoa, on sovittu eri toimijoiden kanssa.

Yksilökohtainen opiskeluhoitokertomus kirjataan Wilmaan opiskelijan tietoihin. Tarkemmat ohjeistukset yksilökohtaiseen opiskeluhoitokertomuksen laadintaan, ylläpitoon ja seurantaan löytyvät henkilöstön intrasta.

3 Opiskeluhoollon kokonaistarpeen arviointi ja käytettävissä olevat palvelut sekä tietopohja

Opiskeluhoitotyön suunnittelun tietopohjaksi käytetään: kouluterveyskysely, TEA-tiedonkeruu, oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastus, terveystarkastuksista saatu tieto, palvelukartoitukset ja asiakaspalautteet, yhteistyötahojen näkemys, opiskelijoilta ja huoltajilta saatava tieto sekä henkilöstön näkemykset.

Vuoden 2024 Gradian netto-opiskelijamäärät olivat ammatillisissa perustutkinnoissa 5749 (joista 521 Jämsän kampuksella), ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa 1447 (joista 56 Jämsän kampuksella), tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (Tuva) 196 (joista 14 Jämsän kampuksella) aikuisten perusopetuksessa 116 ja lukiokoulutuksessa 2674.

Vuoden 2024 aikana erityisen tuen suunnitelmia oli voimassa ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa 873 opiskelijalla eli noin 15 % opiskelijamäärästä. Vaihtelua erityisen tuen tarpeesta on tutkinnoittain. Lukiokoulutuksessa vastaavia erityisen tuen päätöksiä ei olla tehty. Oppimisen tuen lakimuutoksen myötä erityisopetuspäätöksiä voidaan tarvittaessa tehdä myös lukiokoulutuksessa alkaen 1.8.2025

Opiskelijoiden, joiden äidinkieli on joku muu kuin suomi, ruotsi tai saame opiskeli vuoden 2024 aikana Gradiassa yhteensä 2791. Eri äidinkieliä oli 87.

Edellä kuvatuista luvuista saa hyvin käsityksen kuinka laajasta ja moninaisesta joukosta opiskelijoista on kyse. Lisäksi Gradia koulutusta järjestetään 9–10:llä eri kampuksella ja toimipisteessä Jyväskylässä, Jämsässä ja Laukassa sekä Keuruulla. Kampusten koko ja niillä opiskelevien opiskelijoiden määrät vaihtelevat suuresti.

	JKL	Opiskelijamäärä / toimija	Jämsä	Opiskelijamäärä/ toimija
Kuraattori	13,4	670	1,3	670
Psykologi	13	780	2	780
Lääkäri	2	1800	0,3	
Terveydenhoitaja	18	570	2,8	

Jyväskylässä toisen asteen koulutuksen resurssi (lukuvuoden 2025–2026 osalta): Psykologeja 13 ja kuraattoreita 13,4. Opiskelijamäärät keskimääräisesti: psykologeilla enintään 780 opiskelijaa ja kuraattoreilla 670 opiskelijaa.

Jämsässä toisen asteen koulutuksen resurssi (lukuvuoden 2025–2026 osalta): Psykologeja 2 ja kuraattoreita 1,3. Opiskelijamäärät keskimääräisesti: psykologeilla alle 780 opiskelijaa ja kuraattoreilla 670 opiskelijaa.

Opiskeluterveydenhuollon palveluita tarjotaan Jyväskylässä keskitetysti Harjun kampuksella ja lukioilla. Jyväskylän keskitetyssä toimipisteessä toimitaan tiimityömallilla, jossa terveydenhoitajien muodostamilla tiimeillä on omat vastuoppilaitokset ja toimipisteet. Työ tapahtuu ajanvarauksen kautta vastaanotolla tai etävastaanotolla, ajanvarauksettomalla aamuvastaanotolla sekä puhelimitse. Yhteisöllistä tehdään mahdollisuuksien mukaan.

Jyväskylässä opiskeluterveydenhuollossa työskentelee 18 terveydenhoitajaa ja 2 lääkäriä, joiden vastuulla on toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevien opiskeluterveydenhuoltoon oikeutettujen opiskelijoiden terveyden- ja sairaanhoito. Mitoitussuositus on 570 opiskelijaa / terveydenhoitaja ja 1800 opiskelijaa / lääkäri.

Jämsässä 1,8 terveydenhoitajaa ja 0,3 lääkäriä. Jämsässä Myllymäen kampuksella tarjotaan keskitetysti opiskeluhuollon palveluita, kuraattori, psykologit ja opiskeluterveydenhuolto.

Yhteisöllisen työn vahvistaminen ja palvelurakenteisiin vaikuttaminen on tärkeää. Tällä voidaan vaikuttaa siihen, että palvelutarve ei jatkuvasti kasvaisi ja että ne, jotka palvelua tarvitsevat, saisivat sitä jouhevasti. Yhteisöllisen työn osalta tarvitaan oppilaitoksen rakenteissa jatkuvaa yhteistyötä oppilaitoksen henkilöstön kanssa sekä toimivia yhteisiä prosesseja.

Opiskeluhuollon kokonaistarve on kartoitettu muiden ammatillisten koulutusten järjestäjien sekä Jyväskylän kaupungin opetus-, sosiaali- ja terveystoimien toimijoiden kanssa yhteistyönä. Opiskeluhuollon kokonaistarpeen arvioinnilla on varmistettu psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon yhdenvertainen saatavuus ja toiminnan tarkoituksenmukainen kohdentaminen opiskeluhoon palveluihin oikeutetuille Gradian opiskelijoille.

3.1 Opiskeluhoon palvelut

Opiskeluhoon toiminta muodostaa yhtenäisen suunnitelmallisen kokonaisuuden, jota toteutetaan koulutuksen järjestäjän sekä sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä. Toimijat ovat eri organisaatioista ja edustavat monia ammattiryhmiä, siksi opiskeluhoon toteuttamisessa noudatetaan yhteisesti sovittuja toimintatapoja asiakkuusprosessien kokonaisuudessa. Ammattiryhmien vastuut ja roolit on sovittu yhdessä.

Opiskeluhoon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon ammattiryhmien toimenkuvat sisältävät sekä yhteisöllistä että yksilökohtaista opiskeluhoon työtä. Opiskeluhoon psykologi- ja kuraattoripalvelujen sekä opiskeluterveydenhuollon edustajat ovat kehittämässä yhteisöllistä opiskelijahuoltoa ja toteuttamassa Gradian opiskeluhoon toryhmässä sekä yhteisöllisissä opiskeluhoon toryhmissä eli toimipistekohtaisissa hyvinvointiryhmissä. Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö tekee myös terveydenedistämistyötä mm. nikotiinittomuuden ja päihteiden käytön ehkäisemiseksi yhdessä opiskeluhoon palveluiden sekä oppilaitosten muun henkilöstön kanssa.

Palveluja ohjaa luottamuksellisuus ja työntekijöitä sitovat salassapito- ja vaitiolovelvollisuus. Palveluista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille mm. Gradian verkkosivujen ja Wilman kautta.

3.2. Opiskeluhoon kuraattori- ja psykologipalvelut

Kuraattori- ja psykologipalveluilla tarkoitetaan opiskeluhoon kuraattorin ja psykologin opiskelijalle antamaa tukea ja ohjausta. Kuraattori ja psykologi tekevät yhteistyötä opettajien ja muiden verkostossa toimivien tahojen kanssa. Tuen tarvetta arvioidaan ja tukitoimia suunnitellaan yhteistyössä huoltajien sekä muun henkilöstön kanssa. Kuraattorin ja psykologin työn tavoitteena on edistää niin yksittäisen opiskelijan kuin myös koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta sekä myönteistä opiskeluilmapiiriä yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön kanssa.

Kuraattori tukee opiskelijoita ja heidän läheisiään neuvomalla ja ohjaamalla erityisesti vuorovaikutukseen, sosiaalisiin suhteisiin sekä kokonaisvaltaiseen elämän hallintaan, osallisuuteen, hyvinvointiin liittyvissä asioissa ja taloudelliseen toimeentuloon liittyvissä kysymyksissä.

Psykologi tukee opiskelijoita ja heidän huoltajiaan sekä koulun henkilökuntaa neuvomalla ja ohjaamalla kehitykseen, oppimiseen, psyykkiseen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä.

Kuraattori tai psykologi on tavoitettavissa puhelimitse joka arkipäivä ja palveluihin pääsee ajanvarauksella. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskelijalle tulee tarjota kiireellisessä tapauksessa aikaa samana tai seuraavana oppilaitoksen työpäivänä. Lain mukaan kiireettömässä tapauksessa aikaa on tarjottava viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä. Kuraattorin ja psykologin palvelut ovat vapaaehtoisia ja luottamuksellisia.

Kuraattorin ja psykologin palvelut koskevat ammatillista perustutkintoa tai tutkinnon osaa opiskelevia opiskelijoita, lukio-opiskelijoita ja tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa olevia opiskelijoita.

3.3 Opiskeluterveydenhuollon palvelut

Opiskeluterveydenhuoltoon sisältyvät opiskelijoiden yksilöllinen terveyden- ja sairaanhoito, joka sisältää mm. terveystarkastukset, rokotukset, seksuaaliterveysasiat, mielenterveys- ja päihdetyötä sekä suun terveydenhuollon palveluita. Palvelut kattavat myös opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen sekä seurantaan liittyvät palvelut. Opiskelijat saavat sairaanhoitopalveluja asuinalueensa terveysasemilta sisältäen suun terveydenhoidon. Opiskeluterveydenhuollosta ohjataan opiskelijoita myös tarvittaviin jatkotutkimuksiin.

Ammatillisen koulutuksen opiskeluterveydenhuoltopalvelut järjestetään keskitetysti Harjun kampuksella. Lukioden terveydenhuoltopalvelut sijaitsevat pääsääntöisesti lukioden yhteydessä. Opiskeluterveydenhuollossa on sekä ajanvarauksetonta että ajanvarauksella toimivaa palvelua. Arkiaamuisin on vastaanotto ilman ajanvarausta. Puhelintunti terveydenhoitajille on arkisin. Tämän lisäksi on virka-aikaan päivystävä puhelin, josta vastaa terveydenhoitaja. Lukioden terveydenhoitajien puhelinaika on maanantaisin ja Schildillä myös perjantaisin. Lääkärien vastaanotolle varataan ajat terveydenhoitajan kautta. Jämsässä vastaanotto toimii Myllymäen kampuksella.

Opiskeluterveydenhuollon palvelut koskevat toisen asteen opiskelijoita, joiden opinnot kestävät yli kaksi kuukautta ja opiskelijalla on oikeus opintotukeen. Opiskelijan kotipaikkakunta ei vaikuta palvelun saatavuuteen. Opiskeluterveydenhuollon palvelut kuuluvat myös aikuisten perusopetuksen oppilaille ja alaikäisille kotoutumiskoulutuksessa oleville. Opiskeluterveydenhuollon palvelut eivät koske työsopimussuhteessa olevia oppisopimuskoulutuksen opiskelijoita, aikuislukion opiskelijoita eivätkä oppivelvollisuusiän ylittäneille kotoutumiskoulutuksessa oleva maahanmuuttajia.

4 Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi ja tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi. Gradian yhteinen opiskeluhuollon ohjausryhmä (OHR) kokoontuu lukuvuoden aikana 5–6 kertaa. Ryhmän tehtävänä on suunnitella, kehittää ja toteuttaa ja arvioida opiskeluhuoltoa. Ryhmässä mukana seuraavat tahot ja heidän edustajansa: kuraattori, psykologi, opiskeluterveydenhuolto, yhteisöllisyyttä tukevien ryhmien puheenjohtajat, asuntolan edustaja, opiskelijaedustaja, huoltajaedustaja, opiskeluhuoltoryhmän puheenjohtaja(t) ja sihteeri sekä ja tarvittaessa muita asiantuntijoita kuten yhteistyökumppaneita esim. seurakunnan edustaja.

Lisäksi jokaisella kampuksella on yksi tai useampi hyvinvointiryhmä, joka kokoontuu 4–6 krt/ lukuvuodessa. Ryhmä suunnittelee, toteuttaa ja arvioi lukuvuosittain yhteisöllistä toimintaa oppilaitoksessa. Ryhmän puheenjohtaja on mukana opiskeluhuollon ohjausryhmässä.

Gradian yhteisöllisellä opiskeluhuollolla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Osana opiskelijoiden hyvinvoinnin ylläpitoa ja kehittämistä sekä yhteisöllistä toimintaa ohjaa Opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittämisohjelma.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon painopiste on ehkäisevässä työssä. Gradian henkilökunnalla on ensisijainen vastuu yhteisöllisestä opiskeluhuollosta ja kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien asia työtehtäviensä mukaisesti.

Työ- ja opiskelukyvyn ylläpitämistä pyritään edistämään muun muassa Gradian ammatillisen koulutuksen yhteisissä tutkinnon osissa sekä lukion terveystiedon opintojaksoilla. Liikunnan ja terveystiedon opetuksessa korostetaan opiskelijan mahdollisuuksia oman terveytensä ja toimintakykynsä edistämiseen.

5 Moniammatillinen yhteistyö oppimisympäristöjen terveellisyden, turvallisuuden sekä hyvinvoinnin edistämiseksi

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen, terveelliseen, esteettömään ja viihtyisään opiskelu-ympäristöön. Turvallisuutta luodaan opiskelijoiden, huoltajien, opettajien ja muun koulun henkilöstön yhteistyönä.

Turvallinen opiskelu-ympäristö kattaa fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden. Gradia tarjoaa turvalliset ja terveelliset tilat. Tiloihin on laadittu kiinteistökohtaiset pelastussuunnitelmat. Suunnitelmat ovat henkilökuntaa varten intrassa, opiskelijat ja vieraat voivat perehtyä suunnitelmiin jokaisen luokan, työsalin tai kokoustilan turvaohjeen avulla. Koulutuskuntayhtymässä toimii koko kuntayhtymää edustava turvaryhmä, jonka tehtävä on suunnitella, kehittää ja koordinoita turvallisuutta. Työ- ja opiskeluyhteisöissä pidetään säännöllisesti turvallisuuskävelyjä ja poistumisharjoituksia. Länsi-Suomen aluehallintovirasto AVI valvoo oppilas- ja opiskeluhuoltolain toteutumista.

Gradiassa toimii sisäilmastoryhmä, jossa ovat edustettuja opiskelu- ja työterveys, ympäristöterveystarkastaja sekä Gradian edustajia. Sisäilmastoryhmä käsittelee kuntayhtymässä sovitun prosessin mukaisesti sisäilmastoon liittyviä poikkeamia.

Opiskelu-ympäristöillä tarkoitetaan kaikkia Gradian tiloja ja alueita, joissa opetusta toteutetaan. Oppimisympäristöjä ovat oppilaitosten lisäksi mm. työpaikat, sähköiset opiskelualustat ja koulutuksen järjestäjän opetukseen käyttämät sosiaaliset mediat. Työpaikalla oppimista varten Gradialla ja työpaikoilla on sovitut ja vakiintuneet käytännöt työpaikkajaksojen järjestämisestä. Opiskelijat perehdytetään työpaikan työturvallisuuslakiin ja työsuojelun toimintaohjelmaan osana koulutusta sekä työpaikkakohtaisesti työpaikkajakson alussa. Sovitut toimenpiteet kirjataan opiskelijakohtaisesti koulutus- tai oppisopimukseen.

Opiskeluun liittyvien matkojen, kuljetusten ja odotusaikojen osalta opiskelijat noudattavat yleisiä liikenneohjeita ja koulun järjestyssääntöjä. Opiskelijat edustavat matkoilla Gradiaa.

Opiskelijan turvallisuutta ja opiskelun esteetöntä sujumista tuetaan järjestyssäännöillä, joilla edistetään koulun sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä koulu-yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Ryhmäohjaajat huolehtivat, että opiskelijat tuntevat järjestyssäännöt. Opiskelijan omaa vastuuta korostetaan sääntöjen ja ohjeiden noudattamisessa. Järjestyssäännöt löytyvät Gradian verkkosivuilta.

5.1 Pelastusorganisaatio

Pelastustoiminta on organisoitu kiinteistö- tai kampuskohtaisesti. Organisointi ja turvallisuuden toimintaohjeet on kirjattu noin 20:een kohdekohtaiseen pelastussuunnitelmaan.

Pelastusorganisaatiossa toimivien tehtävät ja roolit on kuvattu ”Pelastusturvallisuuden vastuut ja roolit” -dokumentissa, joka on intran Turvallisuus-sivustolla. Pelastussuunnitelman ylläpidosta vastaa kunkin kiinteistön/kampuksen turvallisuuspäällikkö.

Pelastussuunnitelman laatimisen velvoite tulee pelastuslaista (379/2011) ja valtioneuvoston asetuksesta pelastustoimesta (407/2011).

5.2 Opiskeluhuollosta tiedottaminen

Gradian opiskeluhuollon palveluista, vastuuhenkilöistä, toimintaperiaatteista ja vastaanottoajoista sekä -paikoista tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille oppilaitoksen Wilman, ja verkkosivujen kautta.

Tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista ja muista opiskeluun liittyvistä edellytyksistä tiedotetaan opiskelijoille koulutuksen hakuvaiheessa sekä Gradian verkkosivuilla, koulutustarjontaa esittelevillä sivuilla.

Henkilöstölle tiedotetaan opiskeluhuollon suunnitelmista ja ohjeistuksista Intranetissä sekä henkilöstön koulutustilaisuuksissa.

5.3 Koulutuksen keskeytymistä ehkäisevät toimenpiteet

Opiskelijalla on oikeus opetukseen, ohjaukseen, opiskeluhuolto- ja tukipalveluihin sekä turvalliseen opiskeluympäristöön. Opiskelijan tulee osallistua henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti opetukseen sekä näyttöihin ja muuhun osaamisen osoittamiseen, ellei hänen poissaoloilleen ole perusteltua syytä.

Opiskelijahuollon avulla pyritään ennalta ehkäisemään opiskeluun liittyviä ongelmia sekä opiskelijaa tuetaan ensisijaisesti keskustelun ja ohjauksen keinoin.

Opiskelijoiden opintojen edistämistä ja tukitoimien riittävyttä tuetaan muun muassa poissaolojen ja opintojen keskeyttämisen seurannalla. Järjestyssäännöillä tuetaan turvallista opiskeluympäristöä.

Varhainen puuttuminen tarkoittaa huolta herättävien asioiden aktiivista puheeksi ottamista (ammattillisen koulutuksen ”huoli-prosessi” sekä lukion vastaava ”toivo-prosessi”). Koko Gradian henkilöstöllä on vastuu puuttua huolta herättäviin asioihin. Opettaja ei ole yksin vastuussa puuttumisesta, vaan hänen tukenaan ja työparinaan on opiskeluhuollon työntekijät. Opettaja voi tarvittaessa käydä pedagogisia keskusteluja oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijän kanssa, ilman että näitä tarvitsee kirjata opiskeluhoitokertomukseen.

6 Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Ehkäiseminen

Kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää ehkäistään opiskelijoiden hyvinvointia lisäämällä. Opiskelijoiden hyvinvointia edistetään laadukkaalla opetuksella, viihtyisillä oppimisympäristöillä, ohjatulla vapaa-ajan toiminnalla, opiskelijoiden osallisuudella sekä opettelemalla hyväksymään erilaisuutta ja kannustamalla yksilöllisyyteen.

Niveltietovaiheen tiedonsiirrossa ja Hoks/hops-keskusteluissa voidaan kartoittaa henkilökohtaisen ohjauksen tarve, josta voi nousta esiin aikaisemmin tapahtunut kiusaaminen tai häirintä.

Opintojen alkuvaiheessa on tärkeää:

- Ryhmäyttää opiskelijoita ja sitä kautta kehittää ryhmän ilmapiiriä positiivisemmaksi
- Kiinnittää huomiota aiemmissa opinnoissa mahdollisesti esiintyneeseen kiusaamiseen ja tarjota tukea kiusaamisesta aiheutuneisiin seurauksiin.
- Ryhmänohjaaja käy opiskelijoiden kanssa läpi koulun järjestyssäännöt sekä esittelee suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.
- Puuttua, jos ryhmässä tapahtuu kiusaamista tai häirintää.
- Kertoa häirinnän, kiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän ilmoituskanavasta sekä häirintäyhdyshenkilöstöstä. Sekä opastaa sen käytöstä ja kirjautumisesta kanavalle.

Aiheesta keskustellaan ryhmän kanssa, tehdään selväksi, että opiskelijalla on aina oikeus saada apua tullessaan kiusatuksi tai häirityksi tai kohdatessaan väkivaltaa. Asioista avoimesti puhuminen auttaa kiusaamisen käsittelyä.

Puuttuminen

Jokainen on velvollinen puuttumaan väkivaltaan, kiusaamiseen ja häirintään havaitessaan asian. Siihen puututaan välittömästi.

Tilanteeseen puututaan, jos:

- henkilö kokee tulleen kiusatuksi tai häirityksi
- joku muu (opiskelukaveri, huoltajat, opettaja) kokee jotakuta kiusattavan
- huomataan, että ilkivalta kohdistuu toistuvasti samaan henkilöön
- luokan ilmapiiri tai käytös toisia kohtaan on epäkunnioittavaa.

Opiskelija, opettaja, huoltaja tai joku muu välittää tiedon asiasta ryhmänohjaajalle/ hoks-ohjaajalle, joka selvittää asiaa sekä vie tiedon eteenpäin koulutuspäällikölle/rehtorille. Yhteyttä voi ottaa myös esimerkiksi opinto-ohjaajaan, kuraattoriin, opiskeluterveydenhuoltoon.

Gradian koko henkilöstön tulee rohkaista opiskelijoita ilmoittamaan havaitsemastaan tai kohtaamastaan seksuaalisesta häirinnästä. Opiskelija voi tehdä ilmoituksen häirinnästä, kiusaamisesta ja seksuaalisesta häirinnästä sähköisen kanavan kautta. Myös Gradian tekemistä kyselyistä ja opiskelijapalautteista esiin nousseet nimettömät ilmoitukset, koskien seksuaalista häirintää selvitetään. Huoltajiin ollaan yhteydessä heti asian tullessa esille.

Kiusaamis-, häirintä- tai välivaltatilanteen käsittely

Kiusaamisen, häirinnän tai väkivallan tullessa esiin ryhmänohjaaja/ hoks-ohjaaja keskustelee asianosasten kanssa erikseen ja arvioi tilanteen. Ryhmänohjaaja/ hoks-ohjaaja saa tarvittaessa apua tilanteen käsittelyyn esimerkiksi häirintäyhdyshenkilöltä, kuraattorilta, opinto-ohjaajalta, erityisopettajalta, psykologilta, terveydenhoitajalta tai koulutuspäälliköltä / apulaisrehtorilta.

Mikäli häirinnästä on ilmoitettu häirintäyhdyshenkilölle, häirintäyhdyshenkilö keskustelelee opiskelijan kanssa yhteydenoton aiheesta ja käsittelee tilanteen tarvittavien tahojen kanssa. Mikäli häirinnästä on tehty ilmoitus sähköisen ilmoituskanavan kautta, ottaa asian hoitaakseen joko häirintäyhdyshenkilö (seksuaalinen häirintä) tai ilmoitusten nimetty käsittelyryhmä (muut kiusaamis- ja häirintätilanteet). Asia käsitellään tilanteen mukaisesti.

Liitteenä toimintaohje kiusaamistilanteen käsittelyyn, joka pätee niin opiskelijoiden välisiin, opiskelijan ja henkilöstöön kuuluvan välisiin sekä henkilöstön välisiin kiusaamistilanteisiin. Suunnitelma perehdytetään uusille opetus- ja ohjaushenkilöstölle, se on nähtävillä myös opiskelijoille Mun Gradia- opiskelijaintrassa. Suunnitelmaa päivitetään vuosittain.

7 Yhteistyö ja osallisuus opiskelijoiden ja heidän huoltajien kanssa

Opiskeluhuollon toteuttamisen lähtökohtana on opiskelijoiden osallisuus ja osallistaminen. Opiskelijoiden osallisuudessa ja yhteisöllisyydessä painotetaan psyykkisesti turvallista luokka- ja opiskeluyhteisöä sekä opiskelijoiden mielipiteiden kuulemista. Osallisuutta tuetaan tiedottamalla opiskelijoille oppilaitoksen ja opiskeluhuollon toiminnasta sekä opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksista. Yhteisöllisyyttä ja opiskelijan osallisuutta lisätään mm. opiskelijajyhdistys-, tutor- ja hyvinvointiryhmä-toiminnalla.

Jyväskylän Gradian Harjun ja Jämsän asuntoloissa toimii myös asuntolatutoreita, jotka auttavat, tukevat ja opastavat uusia ammatillisen koulutuksen asukkaita asuntolan arjessa.

Yhteisöllisessä opiskelijahuollossa opiskelijajyhdistys/kunta ja tutortoiminta / edustajisto-toiminta antavat opiskelijoille mahdollisuuden osallistua oppilaitoksen yhteisölliseen kehittämiseen.

7.1 Opiskelijakunnat

Ammattiopisto Gradia opiskelijajyhdistys ja Gradia-lukioiden opiskelijakunnat (Lyseo, Schildt, Aikuislukio).

- Opiskelijoiden edunvalvonta
- Oppilaitosten kehittäminen
- Ammatillisen koulutuksen arvostuksen lisääminen
- Opiskelijoiden yhteistoiminnan kehittäminen
- Oppilaitoksen ja opiskelijakunnan tiedotuksen tehostaminen
- Opiskelijatapahtumien järjestäminen
- Aktivoida nuoria mukaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- Olla mukana koko maakunnan nuoria ja opiskelijoita koskevassa päätöksen teossa

7.2 Oppilaitoksen ja huoltajien välinen yhteistyö

Opiskeluhuoltoa tehdään yhteistyössä alaikäisten opiskelijoiden huoltajien kanssa. Tämä edellyttää vuorovaikutusta, luottamusta ja yhteistyötä opiskelijan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Opiskelijaan liittyvissä asioissa ryhmänohjaaja / hoks-ohjaaja on ensisijainen yhteydenpitäjä kodin ja koulun välillä. Huoltajat kutsutaan tarvittaessa opiskelijan antamalla luvalla osallisiksi myös monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelyyn. Pyritään varmistamaan, että huoltajilla on edustus koulutuksen järjestäjä-tasoisessa opiskeluhoitoryhmässä.

7.3 Huoltajille tiedottaminen

Yhteydenpito oppilaitoksen ja huoltajien kesken on monikanavaista mm. kirjalliset tiedotteet, sähköpostiviestit, tekstiviestit ja puhelinkeskustelut. Huoltajille lähetetään lukuvuositain 2–4 Wilma-viestiä kodin ja koulun yhteistyöstä. Tärkeä osa yhteistyössä ovat yhteiset tilaisuudet. Opiskelun aikana huoltajille järjestetään mm. kotiväeniltoja, avoimien ovien päiviä ja valmistumisjuhlia. Ryhmäkohtaisia yhteistyömuotoja ovat mm. huoltajien kokoukset ja keskustelutilaisuudet sekä ryhmien omat juhlit. Lisäksi huoltajiin ollaan yhteydessä tarpeen mukaan erityisesti muutosvaiheissa.

Wilma-käyttäjärjestelmää käytetään opiskeluhoitotyön tukena. Wilmaa käytetään mm. tuntimerkintöjen ja poissaolojen kirjaamisiin, tiedon välittämiseen muissa kuin opiskelijan henkilökohtaisissa asioissa opiskeluhoitohenkilöstön välillä ja kodin ja koulun väliseen viestintään. Opiskelijoiden huoltajia tiedotetaan hyvinvointiryhmien toiminnasta ja heitä pyydetään tarvittaessa osallistumaan ryhmien toimintaan.

Huoltajille tiedotetaan ja markkinoidaan yhteistyökumppaneiden tapahtumista kuten yksinäisyyteen ja päihteiden puuttumiseen liittyen.

8 Yksilökohtainen opiskeluhoito

Gradian yksilökohtaisella opiskeluhoollolla edistetään opiskelijan hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistetaan näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon kuuluvat oppilaitoksen henkilökunnan lisäksi opiskeluterveydenhuolto, opiskeluhoillon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito.

Opiskeluhoillon asiantuntijat tai tarvittaessa yksilökohtainen asiantuntijaryhmä ovat opiskelijan tukena, kun opiskelija saa kurinpitorangaistuksen sekä opiskeluoikeuden peruuttamisprosessin tai sen uhan yhteydessä.

Yksittäistä opiskelijaa koskevissa asioissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi erikoissairaanhoido, sosiaalitoimi, poliisi ja nuorisopalvelut.

Keski-Suomen kuntien perusopetuksen ja Gradian välillä on yhteistyössä sovittu niveltietojen siirtämisestä. Lakiin perustuvan tiedonsiirron avulla pyritään tukemaan opiskelijaa siirtymävaiheissa.

8.1 Tuen tarpeen varhainen tunnistaminen ja selvittäminen

Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää huoltajaansa tai muuta laillista edustajansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhuoltoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhuollon tietoja huoltajalleen tai muulle lailliselle edustajalleen, jollei se ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltaja ei voi kieltää opiskelijaa käyttämästä opiskeluhuollon palveluita.

8.2 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen ja säilytys

8.2.1. Yksilökohtaisen opiskeluhoitotyön kirjaukset

Yksilökohtaisesta opiskeluhoitotyöstä tehdään kirjaukset, jotka kattavat tarpeelliset opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttamiseen tarvittavat tiedot. Kirjauksia tehdään eri toimijoiden rekistereihin. Opiskeluhoitoa koskevat rekisterit ovat aina erillisiä oppilaitoksen opetuksen tai koulutuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvistä rekistereistä. Terveystieteidenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat kaikki opiskelijoiden yksilötapaamiset potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Psykologit ja kuraattorit kirjaavat yksilötapaamisten asiakastiedot asiakastietojärjestelmiin. Tarkemmat järjestelmään liittyvät ohjeistukset löytyvät henkilökunnan intrasta.

8.2.2. Opiskeluhoitokertomukset

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoitotyö eli asiantuntijaryhmissä tehtävä työ kirjataan opiskeluhoitokertomukseen. Tämä koskee sekä opiskeluhoollon tarpeeseen liittyviä selvittelyjä, että suunniteltujen ja sovittujen opiskeluhoollon tukitoimien toteuttamista ja tilanteen seuraamista. Kirjausvastuu opiskelijaa koskevista tiedoista on ryhmänohjaajalla tai ryhmän keskuudesta valitulla vastuuhenkilöllä. Vastuuhenkilön tulee olla oppilaitoksen edustaja. Muilla oppilaitoksen asiantuntijaryhmän jäsenillä on kirjausoikeus.

Opiskeluhoitokertomus laaditaan aina opiskelijakohtaisesti, jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Opiskeluhoitokertomus laaditaan sähköiseen opiskeluhallintojärjestelmään laaditulle lomakkeelle. Tiedot säilytetään tallennettuina ja muuttumattomina mahdollisten tulevaisuudessa toteutettavien selvitysten ja toimenpiteiden pohjaksi arkitointisuunnitelman mukaan.

Opiskeluhoollon asiakkuudesta tulee kirjata

- nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan nimi ja yhteystiedot
- asiakkuuden aihe eli syy miksi moniammatillinen yksilökohtainen opiskeluhoitotyö on käynnistetty

- asian vireille panija eli huolen havainnut henkilö, joka on ollut aloitteellinen asiantuntijaryhmän kokoamisessa
- tiedot asian käsittelystä asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän virka-asemansa
- asiantuntijaryhmän kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
- opiskelijan tilanteen selvittämisen ja seurannan aikana toteutetut toimenpiteet, esimerkiksi tehdyt lääketieteelliset tai psykologiset tutkimukset tai yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet, sekä niiden tulokset tai vaikutukset opiskelijan tilanteeseen
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksentekijä ja hänen ammatti- tai virkanimikkeensä

Opiskeluhoitokertomuksista muodostetaan opiskelijahallinto-ohjelmaan opiskeluhoitorekisteri. Sen ylläpitäjäksi on määritelty opetuksen järjestäjän opiskelijahallinto-ohjelman vastuukäyttäjä.

Yksilökohtaisessa opiskeluhoitotyössä käsiteltävä opiskelijakohtainen tieto on salassa pidettävää. Tietojen luovutuspyyntö varmistetaan etukäteen kirjallisena ja perusteltuna. Pyynnöstä tulee ilmetä opiskelijan tai huoltajan kirjallinen suostumus tai säännös, johon luovutus perustuu sekä riittävä tilanteen ja tiedontarpeen kuvaus. Suostumusta pyydetessä opiskelijalle ja huoltajalle kerrotaan selkeästi syyt tiedonsiirtoon.

Luovutettaessa opiskeluhoitorekisteristä tietoa sivulliselle, kirjataan rekisteriin mitä tietoja ja kenelle sivulliselle on annettu, sekä millä perusteella tietojen luovutus on tapahtunut. Tiedon siirrosta tehdään kirjatut tilanteesta riippuen potilaskertomukseen, asiakaskertomukseen ja opiskeluhoitokertomukseen. Yksilökohtaisen opiskeluhoitotoiminnan järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla, kuten asiantuntijaryhmän jäsenillä, on lupa vaihtaa opiskeluhoitotoiminnan järjestämiseksi välttämättömä tieto keskenään salassapidon estämättä. Lisäksi heillä on salassapidon estämättä oikeus luovuttaa opiskeluhoitotoiminnasta vastaavalle viranomaiselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä tämän järjestäessä ja toteuttaessa opiskelijan yksilökohtaista opiskeluhoitotoimintaa.

8.3 Opiskelija-asuntola

Gradia ylläpitää kahta opiskelija-asuntolaa Jyväskylässä ja Jämsässä. Asuntolat ovat tarkoitettu ensisijaisesti oppivelvollisille pitkämatkalaisille, Ammattiopisto Gradian ensimmäisen vuoden alaikäisille opiskelijoille. Asuntolassa asuminen mahdollistaa opiskelijoille yhteisöllisyyden ja keskinäisen vuorovaikutuksen kokemisen. Lisäksi se edistää osaltaan myös heidän hyvinvointiaan. Asuntolaohjaajat tukevat asukkaita arkeen ja opiskeluun liittyvissä ongelmissa, tekemällä tiivistä yhteistyötä vanhempien, opettajien, kuraattorien, psykologien ja muiden opiskelijan tarvitsemien tukipalveluiden kanssa. Koulutetut asuntolatu-

torit perehdyttävät yhdessä asuntolaohjaajien kanssa uusia opiskelijoita asuntolatoimintaan ja toimivat vertaistukena asuntolassa asuville nuorille. Tutorit edistävät asumisen viihtyisyyttä ja turvallisuutta sekä aktivoivat asukkaita yhteiseen toimintaan. Asuntolojen yhteydessä on vapaa-ajan tiloja opiskelijoiden yhteiseen vapaa-ajan viettoon.

8.4 Ohjaus ja tuki kurinpitorangaistuksen tai opiskeluoikeuden peruuttamisen yhteydessä

Tavoitteena tarjota tukea ja ohjausta, jos opiskelijaa uhkaa kurinpitorangaistus tai opiskeluoikeuden peruuttaminen. Opiskelija ohjataan tapauskohtaisesti opiskeluhoollon palveluiden piiriin. Tavoitteena on tukea opiskelijan opiskelumahdollisuuksia myös rangaistuksen aikana ja varmistaa opintojen jatkuminen rangaistuksen jälkeen.

9 Muut nuorten palvelut

Opiskeluhooltoon osallistuvien keskinäisen yhteistyön lisäksi tehdään yhteistyötä kunnan sekä muiden nuorten parissa työskentelevien tahojen kanssa. Tällaisia tahoja ovat esimerkiksi nuorisopalvelut, seurakunta, lastensuojelu, etsivä nuorisotyö, poliisi ja järjestöt.

9.1 Päihde- ja mielenterveyspalvelut

Oppilashuollon psykiatriset sairaanhoitajat

Oppilashuollon psykiatriset sairaanhoitajat tukevat alle 18-vuotiaita opiskelijoita ja heidän perheitään päihteiden käyttöön ja mielenterveyteen liittyvissä huolissa. Yhteyttä voi ottaa opiskelija itse tai vanhemmat. Aloitteen voi tehdä myös opettaja, terveydenhoitaja tai muu opiskeluhoollon työntekijä.

Depressiohoitajat ja päihdehoitajat

Yli 18-vuotiaat nuoret voivat hakea apua masennus- ja päihdeongelmiin terveysasemilla työskenteleviltä päihde- ja depressiohoitajilta.

Nuorisopsykiatrian palvelut

Erikoissairaanhoidon nuorisopsykiatrialla tutkitaan ja hoidetaan 13-17-vuotiaita, tarvittaessa hoito voi jatkua pidempäänkin. Nuorisopsykiatrian liikkuva työryhmä Kolikko ja nuorisopsykiatrinen kuntoutus tarjoavat palveluita 22 ikävuoteen asti. Yli 18-vuotiaat ohjataan aikuispsykiatrian palveluihin. Erikoissairaanhoidon psykiatriisiin palveluihin ohjataan lääkärin läheteellä, poikkeuksena tästä on Kolikon konsultaatio ja hoidon tarpeen arviointi. Kolikkoa voi pyytää opiskeluhoollon avuksi tilanteissa, joissa on huolta nuoren mielenterveydestä tai sosiaalisesta toimintakyvystä. Kolikon työskentely tapahtuu yhteistyössä yhteyttä ottaneen työntekijän kanssa.

Kriisikeskus Mobile & Mieli ry:n kriisipuhelin

Mobile tarjoaa apua erilaisissa elämän kriiseissä. Yhteyttä voi ottaa avuntarvitsija itse tai kuka tahansa tilanteesta huolestunut. Mobilen kautta saa myös tukea oppilaitosyhteisöä tai sen jäseniä kohdanneessa kriisitilanteessa.

Valtakunnallisesti eri kuntien asukkaat voivat ottaa yhteyttä MIELI ry:n valtakunnalliseen kriisipuhelimeen 24h. Se palvelee kuudella eri kielellä.

Nuorisovastaanotto

Nuorisovastaanotto tarjoaa jyvaskyläläisille 13–22-vuotiaille nuorille mielenterveys-, päihde- ja psykososiaalisten ongelmien arviointia ja lyhytaikaista hoitoa. Nuori voi ottaa nuorisovastaanotolle yhteyttä itse tai yhdessä läheisten kanssa tai muiden ammattilaisten ohjaamana. Nuorisovastaanotolle ei tarvita lähetettä, palvelu on maksutonta ja luottamuksellista

9.2 Sosiaalipalvelut

Opintotuki

KELA voi hakemuksesta maksaa opintorahaa yli 17-vuotiaalle opiskelijoille päätoimisiin opintoihin. Vanhempien tulot vaikuttavat alle 20-vuotiaan kotona asuvan nuoren opintotukeen. Asumislisää voidaan myöntää myös alle 17-vuotiaalle itsenäisesti asuvalle opiskelijalle. Yli 10 km pituiseen, yhdensuuntaiseen koulumatkaan saa KELA:n koulumatkatukea.

Opiskelijoiden toimeentulotuki

Kela voi myöntää opiskelijalle toimeentulotukea esim. kesäkuukausiksi samoin perustein kuin muillekin asiakkaille. Opintolainan valtiontakauksen saaneen opiskelijan edellytetään hakevan pankista opintolainaa ensisijaisena toimeentulon lähteenä ja hakevan aktiivisesti kesätyötä.

Lastensuojelu

Lastensuojelun sosiaalityössä autetaan alle 18-vuotiasta nuorta ja tuetaan huoltajia nuoren kasvatuksessa ja huolenpidossa. Jokaisella lukion henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus ottaa yhteyttä lastensuojeluun, jos hän on tehtävässään saanut tietää nuoresta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvitystä.

Sosiaalipäivystys

Sosiaalipäivystys on kunnan sosiaalitoimen ympärivuorokautinen välittömän avun tarpeeseen vastaava palvelu. Sosiaalipäivystys järjestää kiireelliset sosiaalipalvelut, mm. lastensuojelu ja perhekriisitilanteissa sekä neuvoo ja ohjaa erilaisissa sosiaalisissa ongelmissa. Sosiaalipäivystyksen palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

9.3 Nuorisotoimi ja ohjaamo

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut tarjoavat nuorille ohjattua toimintaa, tietoa ja neuvontaa nuorisotiloissa, vaikuttajaryhmissä ja verkkopalveluissa. Liikunta Laturi tarjoaa 13–19-vuotiaille nuorille maksuttomia ja ohjattuja liikuntavuoroja eri liikuntalajeissa. Jyväskylässä toimii Ohjaamo, josta alle 30-vuotiaat saavat maksutonta tukea elämänhallintaan, urasuunnitteluun, oman opiskelualan löytämiseen, työllistymiseen sekä sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämiseen. Ohjaamon päivystyksessä voi asioida ilman ajanvarausta.

Gradian opiskelijat ovat edustettuna Jyväskylän nuorisovaltuustossa.

9.4 Etsivä nuorisotyö

Gradialla on sovitut yhteistyökäytännöt etsivän nuorisotyön kanssa ja oppilaitoksella on nimetyt etsivän nuorisotyön yhteyshenkilöt koulutusaloittain. Yhteistyötä toteutetaan nuorisolain mukaisesti. Koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa tai lukiokoulutuksessa. Etsivä nuorisotyö vastaanottaa nuorisolain mukaisesti tulleet eroilmoitukset. Koulutuksen järjestäjä voi jättää tiedot nuoresta luovuttamatta, jos se arvioi, ettei nuori ole etsivän nuorisotyön tuen tarpeessa. Etsivä nuorisotyö voi osallistua tarpeen mukaan opiskelijan huolikeskusteluun. Asiakkuiden voi siirtää etsivään nuorisotyöhön saattaen vaihtaen ja etsivä nuorisotyö voi osallistua nuoren eropalaveriin.

9.5 Poliisi

Gradia tekee yhteistyötä Sisä-Suomen poliisilaitoksen kanssa. Sisä-Suomen poliisilaitoksessa toimintaa koordinoi ja toteuttaa ennalta estävän toiminnan yksikkö ja poliisilaitokseen nimetty ennalta estävän toiminnan verkosto. Toiminnan pääpaino on turvallisuuden parantaminen ennalta suunnitelluilla, oppilaitoksen turvallisuussuunnitelmaan kirjatuilla toiminnoilla. Poliisilta saa asiantuntija-apua poliisin toimialaan liittyvissä asioissa: huolta aiheuttavat henkilöt, huumeet ja muut päihteet, liikenneturvallisuus ja turvallisuussuunnittelu. Poliisi vieraillee oppilaitoksen tapahtumissa ja koulutustilaisuuksissa erikseen sovittuina ajankohtina. Tarvittaessa poliisiviranomainen osallistuu oppilaitoskohtaiseen monialaiseen opiskeluhooltoryhmään sekä toimipisteiden hyvinvointiryhmiin alansa asiantuntijana.

9.6 Seurakunta

Gradialla ja Jyväskylän seurakunnalla on allekirjoitettu yhteistyösopimus, jossa on määritelty yhteistyön periaatteista, velvoitteista ja sisällöstä. Gradia Jyväskylälle on nimetty oma oppilaitospappi, joka on mukana opiskelijainfoissa, hyvinvointiverkostoissa ja -ryhmissä,

tapahtumissa ja yhteisissä tilaisuuksissa. Hän toimii asiantuntijana uskontojen ja kulttuurien tuntemusta vaativissa tehtävissä. Lisäksi pappi osallistuu henkisen ensiavun ja jälkihoidon antamiseen kriisitilanteissa sekä hänen kanssaan voi käydä luottamuksellisia keskusteluja. Gradia-lukioille on nimetty oma oppilaitosdiakoni, joka on mukana lukioiden hyvinvointiverkostoissa ja -ryhmissä, tapahtumissa ja yhteisissä tilaisuuksissa kuten yhteiskahvituksissa. Hänen kanssaan voi käydä luottamuksellisia keskusteluja. Oppilaitospappi ja -diakoni toimivat osana yhteisöllistä opiskelijahuoltoa. Gradia Jyväskylällä ja lukioilla on yhteistyötä myös seurakunnan muiden työntekijöiden (erityisnuorisotyö) kanssa.

9.7 Kolmannen sektorin palvelut

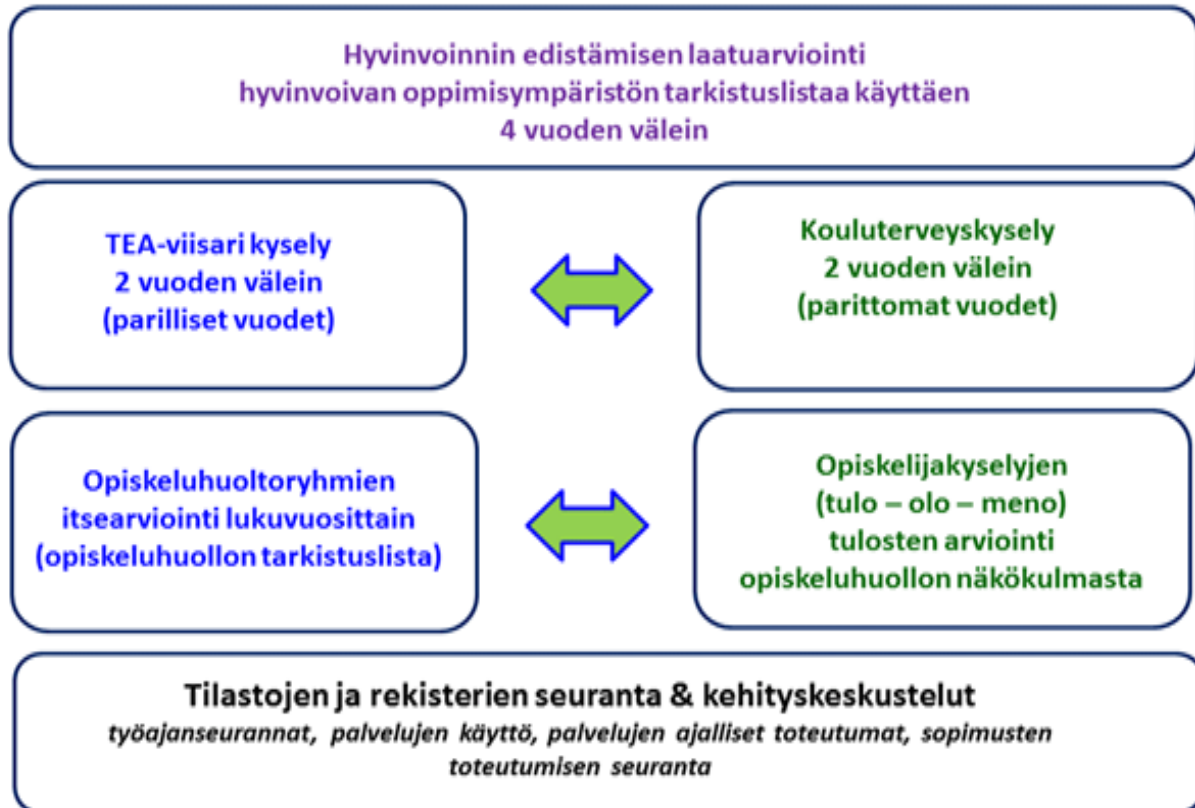
Kolmas sektori kattaa laajan toimijaverkoston, joista opiskelijoille tarjoaa palveluja mm. Monikulttuurisuuskeskus Gloria sekä monet järjestöt ja yhdistykset, kuten Veturitallit ja Riemu Finland.

Sekasin-chat on valtakunnallinen, laajasti avoinna oleva keskustelupalvelu, joka tukee mielen hyvinvointia ja mielenterveyden ongelmista selviämistä. Chat luo toivoa jokaiselle nuorelle ja auttaa ratkomaan mieltä painavia ongelmia. www.sekasin247.fi

10 Omavalvonta

Gradian opiskeluhoollon ohjausryhmä sekä toimipisteiden yhteisölliset opiskelijahuoltoryhmät vastaavat opiskelijahuollon kehittämisestä ja arvioinnista. Gradian opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa suunnitelmien toteuttamisesta ja jalkauttamisesta. Opiskelijahuollon saatavuutta, riittävyttä ja sisältöjä arvioidaan säännöllisesti opetus-, sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Opiskeluhuollon omavalvonnan kokonaisuus

Opiskelijahuollon arviointi toteutetaan osana opiskelijapalautetta Gradian laatujärjestelmän mukaisesti. Laatuprosessien mukaan seurataan keskeyttämisastetta, eronneita ja tutkintojen läpäisyastetta. Opiskelijoiden palauteet (ammattillisen koulutuksen Amis-palautteet ja lukiokoulutuksen opiskelijapalautteet) käsitellään oppilaitoksissa ja aloilla.

Vuosittain opiskelijahuollon tavoitteiden toteutumista arvioidaan tilinpäätöksen yhteydessä toiminnallisten tavoitteiden toteutuman arvioinnin yhteydessä toimintakertomuksessa ja yhteisvastuuraportissa.

Gradian opiskeluhuollon ohjausryhmä ja toimipistekohtaiset yhteisölliset opiskeluhooltoryhmät tekevät toiminnan arvioinnin omavalvonnan tarkastuslista mukaisesti.

11 Opiskeluhuollon kehittäminen

Opiskeluhoiltoa kehitetään opiskelijoille tehtyjen kyselyjen mm. kouluterveyskyselyn tulosten pohjalta, kahden vuoden välein. Lisäksi opiskelijatietojärjestelmästä saadaan ajan tasalla olevaa tilastotietoa ja luotettavia tunnuslukuja opiskeluhuollon kehittämisen ja toteuttamisen tueksi.

12 Liitteet

Liite 1. Opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma

Liite 2. Ammatillisen koulutuksen SORA-lain mukainen määräys huumausainetestaukseen

Liite 3. Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

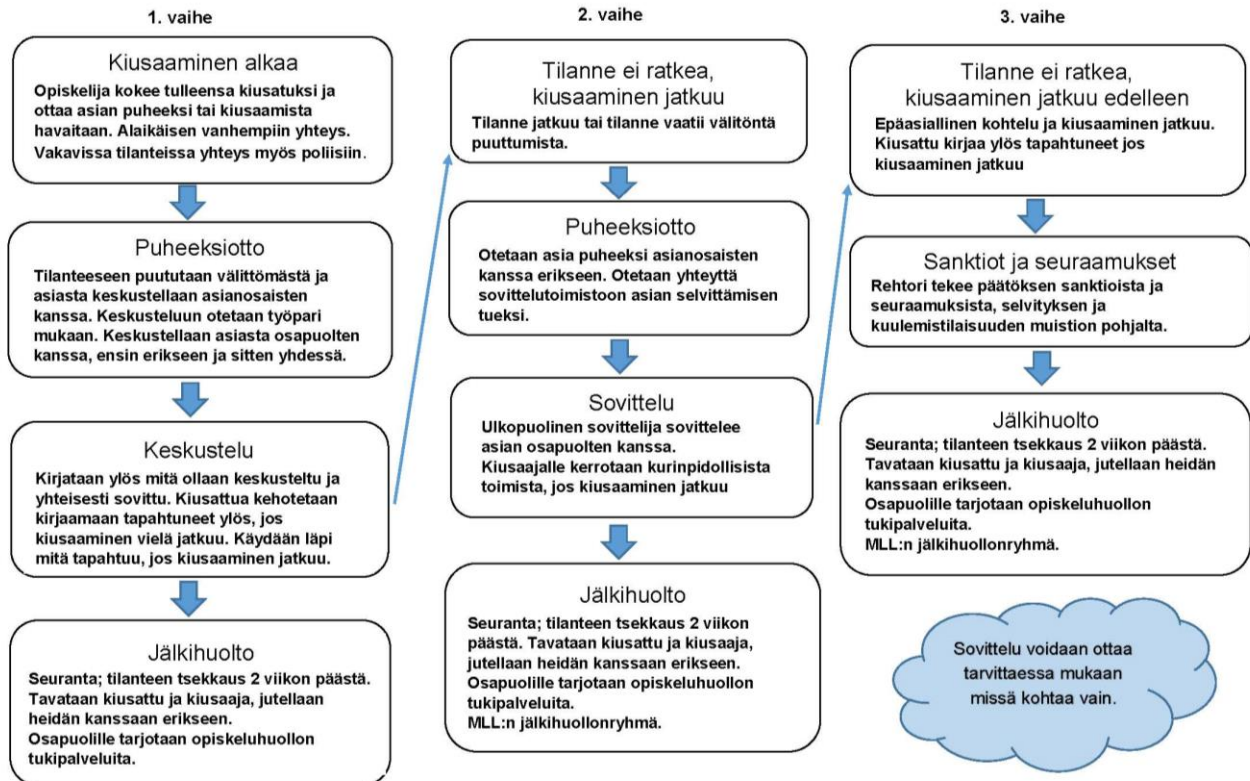
Liite 4. Kriisisuunnitelma (sisältää toimintaohjeen opiskelijoita ja henkilöstöä koskeviin kriisi-, väkivalta- ja onnettomuustilanteisiin)

Liite 5. Gradian ammatillisen koulutuksen Huoliprosessi

Liite 6. Gradian lukiokoulutuksen Toivoprosessi

Kuvio: Kiusaamistilanteiden käsittelyn prosessikaavio

Kiusaamistilanteen käsittelyn prosessikaavio

Kuvio: opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisy**Huoli päihteiden käytöstä****Huoli opiskelijan päihteiden käytöstä**

- Opettaja/muu henkilöstö keskustelelee opiskelijan kanssa ja kartoittaa tilanteen.
- Tarvittaessa ko. henkilö tekee lastensuojeluilmoituksen.
- Aloitetaan huoliprosessi (ks. Opiskeluhooltosuunnitelma, liite nro 5).

Hoitoonohjausprosessi käynnistyy

- Huolesta ilmoitetaan terveydenhoitajalle.
- Opiskelija ohjataan terveydenhoitajalle.
- Aloitetaan työskentely opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan kanssa.

Jatkotyöskentely oppilaitoksessa

- Opiskelukuntoisuuden arvioiminen ja seuranta, sovittujen yhteistyötahojen ja opiskelijan kanssa.
- Tarvittaessa opiskelun tukemiseksi kootaan monialainen yksilökohtainen asiantuntijaryhmä.
- Päihdeongelman jatkuessa oppilaitoksen johto päättää jatkotoimenpiteistä.

Kuvio: Toimintaohje opiskelijoita ja henkilöstöä koskeviin kriisi-, väkivalta- ja onnettomuustilanteisiin
